

Streszczenie pracy doktorskiej Krystyny Maksymowicz Ambros

Konwencja, kondycja, koncentracja i „przytomność gry” aktora na podstawie przedstawienia zespołowego „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego w reżyserii Anny Augustynowicz w Teatrze Współczesnym w Szczecinie.

Szczecińska realizacja „*Wesela*” Stanisława Wyspiańskiego w Teatrze Współczesnym w Szczecinie, była sto dwudziesto dziewiątą realizacją tego dramatu w Polsce, premiera miała miejsce 22 września 2007 roku. Pomiędzy prapremierą, która odbyła się 16 marca 1901 roku w Krakowie, a szczecińskim przedstawieniem, upłynęło z górą sto lat. Jest to, najwięcej razy wystawiana sztuka w historii polskiego teatru, uważana za najwybitniejszy dramat jaki powstał w polskiej literaturze. Wystawień „*Wesela*” w Polsce (według e-teatr.pl) było około 149.

Praca jest analizą sytuacji aktora w czasie przemian i reform dokonujących się co jakiś czas w teatrze. Podstawą jest rola *Radczyni*. W rozdziale **I**, **II** i **III** na bazie recenzji, życiorysów, listów i wspomnień ludzi teatru tego okresu i aktorów grających w pierwszej inscenizacji „*Wesela*”, a zwłaszcza pierwszej odtwórczyni roli *Radczyni*, Bronisławy Wolskiej autorka pracy próbuje poddać analizie sytuację aktora żyjącego na przełomie XIX i XX wieku. Poprzez pryzmat pierwszej realizacji „*Wesela*” Stanisława Wyspiańskiego i tradycji aktorstwa XIX – wiecznego, autorka spogląda na przemiany w sztuce aktorskiej i zaglądając w to odległe zwierciadło stara się zobaczyć ile czerpiemy z tradycji minionego czasu, a na ile bezpowrotnie świadomie, bez poczucia żalu odrzucamy te sposoby gry, których formuła już się całkowicie wyczerpała.

W podrozdziale pierwszym – **(1)** - rozważania na temat aktorstwa są prowadzone z perspektywy konwencji teatralnej przełomu XIX i XX w., i jej poszczególnych składowych, takich jak: **a)** tworzenie iluzji, **b)** emploi - warunki zewnętrzne, **c)** uroda - estetyzacja, głos - dykcja – deklamacja, **d)** ciało aktora - sylwetka - ruch - gest - poza - plastyka ruchu, **f)** mimika - charakteryzacja - malowanie twarzy, **g)** granie gorące - natchnione - postaciowanie - przejęcie się – uniesienie

W podrozdziale – **(2)** opisana jest obserwacja sytuacji aktora od strony kondycji zarówno fizycznej jak i społecznej, a także położenie kobiety/aktorki w opisywanym czasie.

Podrozdział - (3) - dotyczy koncentracji i „przytomności gry” aktora. Podrozdział - (4) - poświęcony jest zespołowości w teatrze.

W rozdziale (IV) dokonano opisu roli *Radczyni* w realizacji szczecińskiej, stosując zasadę kontrapunktu, czyli zderzenia przeciwieństw, tak by przeciwstawić je zasadom rządzących teatrem XIX w. Dokonano zapisu procesu twórczego z perspektywy stylistyki reżysera przedstawienia Anny Augustynowicz, dyrektora artystycznego Teatru Współczesnego. Na zakończenie zawarto kilka uwag na temat łańcucha pokoleń postaci *Radczyni*.